

Viite: MMM2021-00246

Susann Rännäri
Toiminnanjohtaja
LUOMULIITTO RY
Asiantuntijalausunto

Komission tiedonanto luonnonmukaisen tuotannon kehittämistä koskevasta toimintasuunnitelmasta

Luomuliitto ry kiittää lausunto- ja kuulemispyynnöstä ja esittää lausuntonaan seuraavaa.

EU:n komission luomutoimintasuunnitelmassa todetaan että *“luomu on toistaiseksi ainoa kattavalla sertifiointimenetelmällä varustettu kestävä maatalouden järjestelmä”*. Tämän lisäksi luomutuotannolla on todettu olevan merkittäviä ympäristö- ja ilmastohyötyjä, minkä lisäksi se edistää eläinten hyvinvointia. Luomuviljelijät on tunnustettu ja tunnustettu tulevaisuuden kestävä maatalouden edelläkävijöiksi. Komission toimintasuunnitelmalla halutaan panostaa siirtymään kohti kestävämpiä tuotantomenetelmiä nostamalla luomutuotannon satotasoja, tuotantopinta-aloja ja kiihdyttää kasvua. EU:n komission toimintasuunnitelma on kunnianhimoinen ja määrätietoinen. Suunnitelmassa on aikataulutettu hyvinkin yksityiskohtaisia toimenpiteitä, jotka on helppo mitata ja joille on myös varattu resursseja ja korvamerkitty varoja. Keskiössä on ajatus, että tasapainoinen kasvu vaatii sekä työntäviä että vetäviä toimenpiteitä, ja komissio asettaa myös riman korkealle jäsenvaltioiden kansallisille suunnitelmille.

Suomen kannassa on todettu, että Suomen kansallisessa luomuohjelmassa on nostettu esiin samantapaisia toimia kuin komissio on tehnyt kysynnän lisäämiseksi. Suomen kansallinen luomuohjelma on tällä hetkellä lausunnoilla. Luomuohjelmassa on nostettu esille ammattikeittiöiden, julkisten hankintojen ja elintarviketeollisuuden roolit kysynnän kasvattamisessa. Luomuohjelmassa on tunnustettu hyvin ne alueet, joihin kehittämistoimenpiteitä tulisi kohdistaa, mutta aikataulu, tarkemmat yksityiskohtaisemmat toimenpiteet, vastuutahot ja tarvittavat resurssit meiltä vielä puuttuvat.

Suurin eroavaisuus Suomen kannassa ja suunnitelmissa suhteessa komission toimintasuunnitelmaan on kokonaisvaltaisen ajattelun puute ja se, että luomutuotantoa ei ole tunnustettu suunnannäyttäjäksi. Suomen ruokapoliittisessa selonteossa, jonka pitäisi olla kansallisesti ruuantuotannon kehittämisen suunnannäyttävä, ei luomua mainita lainkaan. CAP-suunnitelman tarveanalyysissä ei huomioida luomutuotannon tuottamia ympäristö- ja ilmastohyötyjä. CAP-suunnitelman luomun kasvutavoite ei ole linjassa EU:n

kasvutavoitteiden kanssa. CAP-suunnitelman SWOT-analyysissä ei luomutuotantoa tunnisteta yhtenä mahdollisuutena ja vahvuutena Suomen maataloudelle, vaikka komissio on sen maininnut omassa suosituksessaan Suomelle. Luomu siirretään Suomessa kategorisesti omaan siiloon, eikä luomutuotantoa käsitellä kokonaisvaltaisesti ja oteta huomioon todellisena vaihtoehtona, jolla voimme vastata maatalouden kannattavuus-, ympäristö- ja ilmastohaasteisiin sekä kuluttajien vaatimuksiin eläinten hyvinvoinnin parantamiseksi. Päätyneen luomuohjelman ulkopuolisessa arvioinnissakin todetaan, että luomua on kehitetty ”varovaisin ottein” ja että olemassa olevaa suurta potentiaalia ei ole osattu hyödyntää riittävän hyvin. Luomuliitto esittää, että luomutuotantoon panostetaan jatkossa rohkeasti ja laaja-alaisesti kaikki mahdollisuudet huomioon ottaen.

EU:n komissio tulee tulevien vuosien aikana panostamaan aikaa ja rahaa luomutuotannon edistämiseen. Toimintasuunnitelmassa nostetaan esille tutkimuksen, neuvonnan, valvonnan, julkisten hankintojen ja verotuksen tuomat mahdollisuudet luomun edistämiseksi. Näiden lisäksi nostetaan esille mallimaatilaverkoston luominen sekä kokonaisuun luomualueisiin panostaminen. Pirjo Siiskonen, Jaakko Nuutila ja Niina Kuuva ovat raportissaan (2016) todenneet, että valtion tuella pystytään ohjaamaan luomutuotannon tuotanto- ja tuotekirjoa merkittävästi niiden tavoitteiden mukaan, mitkä koetaan kansallisesti tärkeiksi. Nämä ovat ne keinot, joilla edelläkävijämaat (Itävalta, Ruotsi ja Tanska) ovat jo päässeet tavoitteisiinsa.

Voimme siis Suomessa joko määritellä luomun kansallisesti tärkeäksi ja toimia sen mukaisesti tai seurata sivusta kun toiset sen tekevät. Ei siis riitä, että tuetaan vain tuotantoa, vaan luomutuotannon ja -kulutuksen edistäminen on otettava huomioon koko arvoketjussa, viranomaistoiminnassa, valtionhallinnossa, kunnissa ja kaupungeissa. Tämän lisäksi Suomessa on panostettava koulutukseen, tutkimukseen, neuvontaan ja innovaatioihin. Varoja on korvamerkittävä luomun kehittämiseen kansainvälisesti, kansallisesti, alueellisesti ja paikallisesti. Kaikkia tasoja tarvitaan.

24.05.2021

Janne Rauhansuu

Luomuliiton puheenjohtaja

Susann Rännäri

Luomuliiton toiminnanjohtaja